

**SZKOLNE PROGRAMY
WYCHOWAWCZY I PROFILAKTYCZNY
XXXIX LICEUM
OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
im. LOTNICTWA POLSKIEGO
W WARSZAWIE**

*Każdy człowiek jest zobowiązany
przyczynić się,
ile w jego mocy, do dobra drugich,
i zaiste nic nie jest wart ten,
kto nikomu do niczego
się nie przydaje.*

Kartezjusz

Podstawa prawna:

1) Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. nr 256, poz.2572, z późniejszymi zmianami)

Art. 54

Ust. 2. Do kompetencji rady rodziców, z zastrzeżeniem ust.3 i 4, należy:

1) uchwalenie w porozumieniu z radą pedagogiczną:

a) programu wychowawczego szkoły obejmującego wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, realizowanego przez nauczycieli,

b) programu profilaktyki dostosowanego do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmującego wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 21 maja 2001 w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz szkół publicznych (Dz. U. nr 61, poz.624 z póź. zm)

& 2. ust. 1 pkt.1:

1. Cele i zadania szkoły wynikające z przepisów prawa oraz uwzględniające program wychowawczy szkoły i program profilaktyki są dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, o którym mowa w odrębnych przepisach.

3) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009r. nr 4, poz.17)

4) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. z 2009r. nr 89, poz.730)

5) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem, (Dz. U. z 2003r. nr 26, poz. 226)

Ponadto postawę prawną dla podejmowania działań profilaktycznych stanowią treści zawarte w innych aktach prawnych:

6) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002r. nr 11, poz. 109)

7) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. nr 111, poz. 535)

8) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. nr 35, poz. 230, z póź. zm)

9) Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003. nr 24, poz. 198)

PROGRAM WYCHOWAWCZY XXXIX Liceum Ogólnokształcącego

Wstęp

Naturalnym obowiązkiem człowieka jest przekazywanie formacji z jednego pokolenia – starszego, na drugie – młodsze. Celem programów wychowawczego i profilaktycznego jest przygotowanie materiału do procesu formacyjnego uczniów. Można zauważyć, że fundamentem kształtowania człowieka, jego edukacji i kształcenia, we wszystkich zakresach, jest postawa życzliwości i poszanowania drugiego człowieka. Każda zorganizowana społeczność ludzka, wymaga kształtowania należących do niej ludzi tak, aby kierowali się naturalną zasadą czynienia dobra. Kształtuje ono i utrwala świadomość indywidualną i społeczną oraz świadczy o pięknie ludzkiego życia i działania. Człowiek dobry, szlachetny, wychowany i wykształcony dąży do osiągnięcia szczęścia i pragnie się tym szczęściem podzielić z innymi ludźmi. Proces wychowania i wykształcenia przyspiesza rozwój osobowości, pozwala na przyswojenie podstawowych wartości: prawdy, dobra, piękna, sprawiedliwości, miłości i solidarności, oraz stwarza możliwości racjonalnego i harmonijnego rozwoju.

W sensie ogólnym podmiotem programów jest człowiek, „jako taki”, dlatego że wymaga on nieustannego wychowania i samokształcenia w każdym momencie swojego życia. Wychowanie nigdy się nie kończy, ponieważ stale pytamy o sens życia. Podstawowym zadaniem wychowania jest poznawanie własnego „ja” i poznawanie drugiego człowieka. Szczególną rolę w wychowaniu pełni środowisko rodziny, z której pochodzi uczeń. Rodzice mają pierwsze i podstawowe prawo do wychowania swoich dzieci. Jednak rodzina w obecnych czasach jest zagrożona. Sytuacja ekonomiczna rodzin, rozpad tradycyjnych więzi emocjonalnych, słaba odporność psychiczna dorosłych i młodzieży, niezaspokojenie potrzeb dziecka w rodzinie może być przyczyną problemów wychowawczych.

I. Szkoła miejscem wszechstronnego rozwoju człowieka:

1. Uczeń jest nie tylko przedmiotem, ale przede wszystkim podmiotem w procesie nauczania i wychowania, stąd powinien w środowisku szkolnym doznawać poczucia bezpieczeństwa, stykać się z życzliwością i tolerancją, a jednocześnie z konsekwentnie stawianymi i egzekwowanymi wymaganiami.
2. Szkoła powinna umożliwić wszechstronny rozwój osobowy ucznia, rozbudzać zainteresowanie światem.
3. Przekazywać ogólnie uznany system wartości i umiejętność hierarchizowania,
4. Uczyć szacunku dla dobra wspólnego i tradycji.
5. Pomagać w usamodzielnianiu się uczniów oraz braniu przez nich odpowiedzialności za siebie i innych.
6. Kształtować umiejętność samodzielnego rozwiązywania problemów.

7. Wskazywać uczniom drogi do osiągnięcia zamierzonych celów poprzez rzetelną pracę i odnalezienie własnego miejsca w świecie.
8. Wspierać do uczestnictwa w życiu rodzinnym, zawodowym, kulturalnym.
9. Kształtować postawy asertywne i umiejętności rozmawiania.
10. Zapewnić uczniom odpowiedni poziom wiedzy i umiejętności jej praktycznego wykorzystania.
11. Uczeń szczególnie uzdolniony powinien znajdować w szkole pomoc i właściwe środowisko pracy, stąd konieczność prowadzenia indywidualnego toku nauczania lub indywidualnej pracy z uczniem przygotowującym się do konkursu przedmiotowego czy olimpiady.
12. Uczeń mający trudności w nauce ma prawo do pomocy ze strony nauczycieli, stąd konieczność prowadzenia zajęć wyrównawczych i godzin konsultacji.
13. Szkoła ma obowiązek stworzenia możliwości rozwijania zainteresowań i zdolności młodzieży poprzez: docenianie zaangażowania uczniów i ich twórczej postawy, zwłaszcza na takich zajęciach jak plastyka, muzyka, zajęcia artystyczne czy techniczne, prowadzenie kół przedmiotowych czy kół zainteresowań, aktywizować uczniów do uczestnictwa w kulturze.
14. Szkoła powinna dbać również o zdrowie i rozwój fizyczny młodzieży, a więc w miarę możliwości zapewnić opiekę zdrowotną, kontynuować prowadzenie popołudniowych i sobotnich zajęć sportowych, zapewnić zajęcia z profilaktyki uzależnień oraz uczyć dobrej organizacji pracy i wypoczynku.
15. Kształtowanie i rozwijanie wrażliwości estetycznej uczniów powinno realizować się poprzez dbałość o wystrój i wyposażenie budynku, właściwą oprawę wspólnie obchodzonych imprez, organizowanie wycieczek do kina, teatru, muzeum itp.
16. Szkoła powinna kształtować również postawę szacunku dla dobra publicznego, dbałości o mienie szkolne i szacunek dla mienia innych osób, np. kolegów z klasy.

II. Postawa etyczna. Wartości jako podstawa wychowania.

1. Szkoła powinna zapewnić uczniowi wiedzę i ukształtować wrażliwość niezbędną do poszukiwania, odnajdywania i realizowania piękna, dobra i prawdy. W tym celu należy:
  - uświadomić uczniom, że przedmioty humanistyczne zawierają w sobie wielopokoleniową wiedzę o człowieku, jego potrzebach duchowych i fizycznych;
  - na lekcjach, a przede wszystkim na godzinach wychowawczych, inicjować dyskusje na temat postaw i zachowań w różnych sytuacjach życiowych, z wyraźnym wskazaniem niebezpieczeństw wynikających z dominacji relatywizmu, egoizmu, kultu siły i dóbr materialnych;
2. Przedstawione działania powinny prowadzić do tego, by młody człowiek, mógł:
  - świadomie ustosunkować się do narodowego i europejskiego dziedzictwa kulturowego i historycznego;

- rozróżnić prawdę od kłamstwa, dobro od zła i piękno od brzydoty po to, by nie poddać się różnego rodzaju manipulacjom;
  - krytycznie oceniać modele i schematy postaw ludzkich popularyzowane w środkach społecznego przekazu (np. właściwie zakwalifikować wynaturzony hedonizm, postawę „luzacką”, seksualne patologie, które nie mogą być uznawane za godny szacunku przejaw indywidualizmu);
  - uświadomić sobie, że pojęcia prawdy, dobra i piękna mają charakter obiektywny i uniwersalny, i w tym właśnie znaczeniu pojmowane były przez kolejne pokolenia, dlatego warto dbać o tradycję,
3. Należy podjąć praktyczne działania wychowawcze, które pozwoliłyby kojarzyć piękno, dobro i prawdę z codziennym ludzkim życiem w jego najrozmaitszych dziedzinach i przejawach. Mogą to być:
- wspólne wyjścia klasy do teatru, kina, na wystawy sztuki, ale także w plener, aby piękno i przeciwstawną mu brzydotę łączyć z konkretem;
  - organizowana w ramach klasy i szkoły pomoc uczniom mającym problemy w nauce, kłopoty zdrowotne czy materialne, przeżywającym trudne sytuacje życiowe;
  - spotkania organizowane z ludźmi uznawanymi za autorytety moralne;
  - kształtowanie humanitarnej postawy wobec ludzi potrzebujących wsparcia i opieki (np. kontakt z hospicjum czy domem dziecka);
  - wspólna analiza (np. na godzinach wychowawczych, zajęciach z języka polskiego czy na wycieczkach szkolnych) filmów, tekstów prasowych, reklam, różnych form ekspresji charakterystycznych dla środowiska internetowego, która doprowadzi do ukształtowania krytycznej postawy uczniów wobec różnego rodzaju komunikatów.
4. Kształtowanie postawy samodzielności i odpowiedzialności uczniów powinno realizować się poprzez aktywizację młodzieży wyrażającą się w:
- uwrażliwieniu uczniów na potrzebę udzielania pomocy słabszym (np. wzajemna pomoc w nauce);
  - motywowaniu uczniów do dbałości o porządek w klasie i na szkolnych korytarzach;
  - stosowaniu metod pracy w grupie;
  - stosowanie metody projektu.
5. Kształtowanie właściwego rozumienia wolności należy realizować poprzez:
- wzbudzanie poszanowania dla zasad współżycia wynikających zarówno z prawa państwowego czy regulaminu szkolnego, jak i z prawa niepisanego, ugruntowanego przez tradycję;
  - uświadamianie różnicy między tolerancją a akceptacją;
  - w trakcie zajęć sportowych należy zwrócić szczególną uwagę na stosowanie zasad fair play, sposób okazywania emocji tak w przypadku porażki, jak i zwycięstwa.

6. Szkoła powinna przygotować młodzież do rozpoznawania wartości i ich hierarchizacji oraz do doskonalenia się. Aby pomóc w kształtowaniu świadomości moralnej należy:
- na godzinach wychowawczych kreować sytuacje problemowe dostosowane do etapu rozwojowego uczniów, ich potrzeb i możliwości poznawczych oraz prowokować dyskusje dotyczące rozwiązania i oceny przedstawionego problemu;
  - przy analizie tekstów i programów publicystycznych należy zwracać uwagę na kwestię manipulacji;
  - na zajęciach przedmiotów humanistycznych dokonywać oceny postaw ludzkich – tak bohaterów literackich, jak i postaci autentycznych;
  - na zajęciach biologii kształtować umiejętność dostrzegania życia w każdej jego formie, budzić szacunek do wszystkich form życia, kształtować mądrą i przyjazną postawę wobec całego środowiska naturalnego, uświadamiać ryzyko związane z alkoholem, nikotyną i narkotykami.

III. Użyteczność i potrzeba wiedzy.

1. Uczniowie powinni mieć świadomość użyteczności zdobywanej wiedzy, jej praktycznego wymiaru, co zwiększy ich motywację do nauki i zainteresowanie wiedzą.
2. By wykazać młodzieży użyteczność i potrzebę wiedzy należy:
  - organizować spotkania z reprezentantami różnych profesji, którzy prezentowaliby swój warsztat pracy;
  - na zajęciach przedmiotów humanistycznych przekazywać wiedzę dającą młodemu człowiekowi możliwość zorientowania się w kulturze tak dawnej, jak i współczesnej oraz kształtować umiejętność mówienia o niej;
  - na zajęciach z języków obcych wskazywać związki etymologiczne, uwrażliwiać na kulturę narodów posługujących się danym językiem, pokazywać, że znajomość języków obcych pozwala poszerzać wiedzę z każdej dziedziny (wzrost znaczenia mediów elektronicznych w językach obcych);
  - na lekcjach biologii zwrócić szczególną uwagę na anatomię człowieka i funkcjonowanie organizmu ludzkiego, ukazywać wpływ uczenia się na rozwój struktur mózgu, korelację między rozwojem fizycznym a psychicznym człowieka;
  - na zajęciach matematyki kształtować umiejętność logicznego myślenia i wnioskowania, podkreślając jednocześnie, iż jest ona niezbędna we wszystkich dyscyplinach, także humanistycznych; wykazywać poprzez odpowiedni dobór treści i sformułowania zadań, że umiejętności matematyczne są niezbędne do funkcjonowania człowieka w rodzinie (np. planowanie wydatków), jak i w społeczeństwie (np. orientacja w systemie podatkowym i budżecie państwa),

- na lekcjach fizyki traktować wiedzę jako wyjaśniającą zjawiska występujące na Ziemi i we wszechświecie; dawać podstawy do zrozumienia zasad działania urządzeń technicznych, z którymi człowiek styka się w życiu codziennym;
  - na zajęciach chemii omawiać zagadnienia i procesy chemiczne pod kątem ich występowania i zastosowania w życiu każdego człowieka (np. kosmetyki, środki piorące, działanie akumulatora, artykuły spożywcze i ich przechowywanie, alkohol i jego wpływ na organizm, korozja);
  - na lekcjach geografii zwrócić szczególną uwagę na zagadnienia geografii fizycznej i społeczno-polityczno-gospodarczej, aby uczeń potrafił dostrzec i zrozumieć związki i zależności między różnymi elementami środowiska przyrodniczego a zdrowiem, życiem i szeroko pojętą działalnością człowieka (np. wpływ klimatu, gleb i ukształtowania terenu na rolnictwo, obecność złóż surowców mineralnych a rozwój przemysłu, skutki ruchów Ziemi – dobowa i roczna rachuba czasu); orientować się na różnego rodzaju mapach;
  - na zajęciach informatyki, szczególnie w klasach młodszych, wprowadzać ćwiczenia praktyczne uzasadniające niezbędność znajomości obsługi komputera w pracy zawodowej i procesie pozyskiwania informacji;
  - na zajęciach PO i edukacji dla bezpieczeństwa kształtować przede wszystkim umiejętność udzielania pierwszej pomocy;
  - na muzyce, plastyce oraz zajęciach artystycznych i technicznych zwracać uwagę przede wszystkim na praktyczną działalność uczniów i ich zaangażowanie w przygotowanie danych ćwiczeń czy projektów.
3. Szkoła powinna uczyć, że do realizacji wielkich celów życiowych prowadzi droga rzetelnej pracy, uczciwości, samodzielności i kreatywności. Wynika stąd, że nauczyciel powinien zarówno doceniać, jak i wyzwalać właśnie te cechy młodzieży. Należy to realizować poprzez:
- uznanie za jeden z elementów oceny semestralnej i rocznej z przedmiotu postawy ucznia na zajęciach;
  - powierzanie młodzieży samodzielnych zadań do wykonania i konsekwentne sprawdzanie sposobu ich realizacji;
  - piętnowanie nieuczciwości wyrażającej się w ściąganiu, plagiacie czy świadczeniu nieprawdy pojętym jako forma solidarności koleżeńskiej;
  - wspieranie działalności Samorządu Uczniowskiego poprzez uświadomienie mu wpływu na życie szkoły; poparcie i pomoc dla wszelkich inicjatyw uczniów;
4. Poprzez spotkania z absolwentami, pracownikami wyższych uczelni, a także zajęcia prowadzone przez pedagoga i doradcę zawodowego szkoła powinna pomagać uczniom w dokonywaniu wyborów związanych z dalszą edukacją czy życiem zawodowym.

IV. Człowiek jako istota społeczna.

1. Zadaniem szkoły jest uświadomienie młodzieży, że człowiek jest nie tylko bytem jednostkowym, lecz także istotą społeczną. Życie szkolne jest więc formą przygotowania do życia w społeczeństwie.
2. Wychowawca powinien podjąć działania zmierzające do integracji klasy takie, jak: organizowanie wycieczek, wspólne obchodzenie świąt, urodzin czy imienin uczniów, troska o estetykę pracowni; kształtować poczucie odpowiedzialności jednostki za grupę i grupy za jednostkę. Wychowawca powinien stworzyć taką atmosferę, by być postrzeganym jako część zespołu.
3. Nauczyciele i uczniowie powinni podejmować działania zmierzające do pełnej integracji całego środowiska szkolnego. W tym celu należy:
  - wskazywać uczniom na konieczność dostosowania zachowania i stroju oraz stylu wypowiedzi do miejsca, sytuacji i osoby rozmówcy;
  - uwrażliwiać uczniów na kwestie związane z higieną osobistą, dbałością o siebie, estetyką ubioru itp.;
  - organizować imprezy o charakterze ogólnoszkolnym, w których uczestniczyliby również rodzice, np. Tydzień Kultury Młodzieżowej,
  - kontynuować i budować tradycję szkoły poprzez uroczyste obchody Dnia Patrona,
  - uświadamiać uczniom, że w każdej sytuacji reprezentują szkołę i jej dobre imię na zewnątrz,
4. Szkoła powinna kształcić postawę patriotyzmu, poczucie więzi z tradycją narodową, dumę i zobowiązania stąd wynikające. Dlatego też należy:
  - na zajęciach języka polskiego i historii podkreślać znaczenie tradycji, eksponować wartości narodowe, którym służyli tak fikcyjni, jak i autentyczni bohaterowie;
  - nadawać obchodom świąt i rocznic narodowych właściwą rangę;
  - podkreślać, że patriotyzm realizuje się nie tylko poprzez spektakularne wystąpienia heroiczne, lecz także poprzez uczciwą i rzetelną pracę, orientację w problemach współczesnego społeczeństwa i zaangażowanie w ich rozwiązywanie;
  - Szkoła powinna przygotować młodzież do uczestnictwa w życiu publicznym poprzez:
    - budowanie poczucia współodpowiedzialności za funkcjonowanie społeczności lokalnej;
    - organizowanie wycieczek do sejmku, sądu, gminy czy powiatu, by uczniowie w praktyce zapoznali się z funkcjonowaniem organów różnego typu władzy na różnych szczeblach;
    - uświadomienie uczniom, że Samorząd Uczniowski jest szkołą samodzielności i odpowiedzialności niezbędnej w dorosłym życiu.

V. Komunikacja i postawa dialogu.

1. W ciągu całego procesu edukacyjnego i wychowawczego należy zwracać uwagę na kształtowanie i doskonalenie umiejętności komunikowania się. Ważne jest tu zarówno umiejętne i poprawne formułowanie wypowiedzi tak, by była jasna i zrozumiała, jak i umiejętność słuchania oraz dojrzałej reakcji na cudzą wypowiedź bez względu na to, czy się ją akceptuje, czy też nie.
2. Warunkiem powodzenia procesu kształtowania postawy dialogu jest przyjazna atmosfera pracy w szkole i oparcie relacji nauczyciel – uczeń na wzajemnym zaufaniu, poczuciu bezpieczeństwa i uczciwości. Nauczyciel powinien być źródłem wzorów zachowań komunikacyjnych, słuchając wypowiedzi uczniów i komentując je w sposób merytoryczny, by w żadnym razie nie naruszyć godności osoby. Powinien jednocześnie zdecydowanie przeciwstawiać się formom agresywnego komentarza i nietolerancji w relacjach uczeń – uczeń.
3. Kształtowanie postawy dialogu wiąże się z oparciem wychowania na wartościach, zwracaniem uwagi na postawę moralną i kulturę osobistą uczniów, z czego wynikają wysokie wymagania etyczne tak wobec młodzieży, jak i wszystkich pracowników szkoły.
4. Szkoła powinna uczyć młodzież radzenia sobie z konfliktami poprzez zajęcia prowadzone przez wychowawców i pedagoga, które zapobiegałyby agresji, kształtowały umiejętność opanowywania i rozładowywania emocji negatywnych oraz postawę asertywną.
5. Szkoła powinna ukształtować w świadomości każdego ucznia przekonanie, że w sytuacji trudnej i problemowej może on liczyć na pomoc, szczególnie ze strony wychowawcy i pedagoga szkolnego. Wiąże się to z pozyskiwaniem zaufania młodzieży, którego żaden nauczyciel nie może zawieść.

VI. Obowiązki nauczyciela.

1. Nauczyciel powinien zarówno przekazywać wiedzę i kształtować umiejętności, jak i wychowywać – nie może oddzielać procesu kształcenia od procesu wychowania.
2. Nauczycielowi w jego pracy powinna towarzyszyć świadomość celów, które pragnie osiągnąć, dlatego też ma obowiązek:
  - właściwie rozplanować materiał, dostosowując go zarówno do obowiązujących podstaw programowych, jak i możliwości klasy;
  - precyzyjnie określać i uświadamiać uczniom cele każdej lekcji pamiętając, że jednostkowe zajęcia są elementem całego procesu;
  - w sposób logiczny konstruować lekcje i stosować zróżnicowane metody pracy tak, by pozyskiwać zainteresowanie i wzbudzać aktywność uczniów;
  - precyzyjnie określać wymagania edukacyjne, terminy zajęć powtórzeniowych i prac klasowych;

- systematycznie oceniać różne formy aktywności uczniów; w ocenianiu uwzględniać możliwości ucznia słabego i szczególnie uzdolnionego.
3. Nauczyciel ma obowiązek przestrzegać postanowień regulaminu szkolnego i jednocześnie konsekwentnie wymagać, by przestrzegali go uczniowie. Powinien pamiętać, że najlepszą metodą wychowania jest dobry przykład.
  4. W relacji z uczniem nauczyciela powinna cechować postawa zrozumienia i życzliwości, by wzajemne kontakty opierały się na zaufaniu, a uczeń miał pewność, że w sytuacji trudnej uzyska pomoc ze strony pedagoga. Nauczyciel jednocześnie powinien uświadamiać uczniowi, że na zaufanie trzeba sobie zasłużyć, toteż każdy pedagog ma obowiązek wyraźnie piętnować wszelkie przejawy nieuczciwości, konsekwentnie wymagać od młodzieży realizowania przez nią obowiązków.
  5. Nauczyciel powinien podejmować wysiłki w celu zawodowego doskonalenia się.
  6. Pozostałe powinności i obowiązki nauczycieli wynikają z programu wychowawczego i systemu oceniania szkoły, obowiązującego statutu placówki oraz ogólnych aktów prawnych.

VII. Obowiązki wychowawcy.

1. Wychowawca ma obowiązek podjęcia działań zmierzających do integracji zespołu, stąd też powinien pomagać uczniom w organizowaniu wycieczek i imprez klasowych, jak i kształtować poczucie odpowiedzialności jednostki za zespół i zespołu za jednostkę.
2. Wychowawca powinien znać problemy swoich uczniów i służyć pomocą w próbach ich rozwiązania, zarówno w konfliktach wewnątrz klasy jak i między uczniami a nauczycielem powinien pełnić rolę mediatora.
3. Działania wychowawcy powinny być spójne z działaniami pozostałych nauczycieli, wychowawca nie może zapominać, że jest nie tylko reprezentantem klasy, ale i grona pedagogicznego.
4. Obowiązkiem wychowawcy jest nawiązanie i podtrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami tak, by szkoła i dom stanowiły jedność, a rodzice byli systematycznie informowani nie tylko o postępach w nauce, ale i o postawie swoich dzieci.
5. Wychowawca powinien na zebraniach informować rodziców o programie i działalności szkoły, inspirować rodziców do współuczestnictwa w życiu szkoły.
6. Wychowawca ma obowiązek sformułowania programu wychowawczego dla swojej klasy i przedstawienia go do akceptacji dyrektorowi szkoły na początku każdego roku szkolnego.
7. Pozostałe obowiązki wychowawcy określa program wychowawczy i system oceniania szkoły, statut placówki oraz ogólne akty prawne.

PROGRAM PROFILAKTYKI w XXXIX Liceum Ogólnokształcącym

Młodzi ludzie nie radzą sobie z trudnościami dzisiejszego świata, nie potrafią kierować własnym rozwojem, potrzebne są im wzory zachowań, ideały, do których mogliby dążyć. Sięganie przez młodzież po różnego rodzaju używki wynika również z niskiego poczucia własnej wartości, z braku umiejętności radzenia sobie z frustracją i stresem, braku umiejętności przyjęcia postawy asertywnej w sytuacji nacisku ze strony rówieśników. Zadaniem naszej szkoły jest stworzenie środowiska przyjaznego uczniowi, dzięki czemu uczniowie będą chętnie do niej uczęszczali i coraz aktywniej uczestniczyli w jej życiu. Uczeń powinien mieć poczucie, że otaczający go ludzie darzą go sympatią, zaufaniem, że może mówić o swoich kłopotach i problemach, a w razie potrzeby otrzymać właściwą pomoc. Uczeń powinien mieć w szkole warunki do nabycia wiedzy, sprawności i nawyków.

Program profilaktyczny ZS nr 119 jest strategią wspierania rozwoju osobowego ucznia i otacza go wielostronną opieką. Istnienie programu umożliwi między innymi doskonalenie oddziaływań wychowawczych oraz zintegrowanie nauczycieli wokół problemów wychowania, celów, treści, metod i środków wychowawczych. Program ten ma zintegrować społeczność szkolną: nauczycieli, uczniów i rodziców wokół wspólnie ustalonych zadań.

Potrzeby i zasoby szkoły – z zakresu wychowania i profilaktyki – zdiagnozowane zostały na podstawie:

- ankiety zapoznawczo-rozpoznawczej w klasach pierwszych,
- rozmów indywidualnych i wywiadów prowadzonych z uczniami, ich rodzicami i nauczycielami,
- bieżących informacji zachowań uczniów na lekcjach, podczas przerw, a także na wycieczkach i imprezach szkolnych,
- analizy niepowodzeń szkolnych dokonywanej, nie rzadziej niż po zakończeniu każdego z trymestrów,
- analizy dokumentacji dotyczącej diagnozowania, monitorowania oraz podejmowania interwencji wychowawczej, którą stanowią dzienniki lekcyjne, klasowe zeszyty uwag, protokoły posiedzeń zespołu wychowawczego, dokumentacji pedagoga szkolnego, notatki służbowe.

Wnikliwa analiza posiadanych informacji pozwoliła wyłonić podstawowe problemy występujące w szkole, którymi są:

- naruszenie dyscypliny szkolnej,
- niska frekwencja
- agresja i przemoc rówieśnicza,
- zachowania ryzykowne – palenie papierosów, alkoholizowanie się i narkotyzowanie.

Analizując zagrożenia wśród uczniów i ich rodziców trzeba uwzględnić problemy istniejące w środowisku rodzinnym. Wyróżniają się następujące obszary problemowe:

- zubożenie rodzin,
- niska samoocena dzieci i ich rodziców,
- deprywacja kulturowa,
- zaburzone więzi rodzinne, a tym samym wpływy wychowawcze środowiska rodzinnego.

Założenia ogólne:

- Uważamy, że człowiek jest najwyższą wartością.
- Każdy członek szkolnej społeczności ma takie same prawa i obowiązki.
- Szanujemy odmiennosc poglądów, opinii i religii.
- Dbamy o rozwój intelektualny, psychiczny, społeczny, zdrowotny i etyczny.
- Popieramy wszelkie działania oparte na zasadach partnerskich.
- Stopniowo przygotowujemy do samokształcenia i samowychowania, kultywujemy tradycje regionu i kraju.
- Dbamy o zdrowie i bezpieczeństwo uczniów i pracowników.

Cele Programu:

1. Diagnozowanie problemów uczniów w początkowych fazach ich powstawania.
2. Wspieranie i otaczanie każdego ucznia potrzebującego pomocy opieką psychologiczną – pedagogiczną (współpraca pedagoga, wychowawcy klasy i zespołu nauczycieli z uczniem i jego rodzicami),
3. Zapobieganie trudnościom dydaktyczno - wychowawczym poprzez:
  - wzmacnianie poczucia wartości uczniów,
  - integrację w zespołach uczniowskich,
  - pobudzanie kreatywności i możliwości twórczych młodzieży,
  - dążenie do większej otwartości uczniów, świadomego przeżywania emocji,
  - kształcenie umiejętności otwartego wyrażania swoich myśli i poglądów,
  - kształcenie umiejętności komunikacji w różnego rodzaju relacjach np. uczeń-uczeń, uczeń-nauczyciel,
  - kształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
  - kształtowanie postaw twórczych i asertywnych,
  - kształcenie umiejętności świadomego dokonywania wyborów,
  - uświadamianie uczniom czym jest uzależnienie,
  - propagowanie zdrowego stylu życia.
4. Zwracanie uwagi na najpilniejsze potrzeby uczniów, takie jak np.: samoakceptacja, poczucie bezpieczeństwa w grupie i inne.

5. Podejmowanie działań zmierzających do wyeliminowania przemocy i zachowań agresywnych wśród uczniów.
6. Dbanie o dobrą komunikację w relacjach uczeń-nauczyciel, uczeń-rodzic, uczeń-uczeń.
7. Uczulanie grona pedagogicznego na narastające zagrożenie uzależnieniami wśród młodzieży.
8. Wyposażenie uczniów, nauczycieli i rodziców w podstawowy zasób wiedzy na temat środków psychoaktywnych, uzależnienia od internetu, zjawiska cyberprzemocy i sposobów reagowania w przypadku pojawienia się problemu.

Zadania:

1. Podejmowanie przez szkołę działań profilaktycznych poprzez:
  - ochronę młodzieży przed zagrożeniami wynikającymi z możliwości kontaktu z papierosami, alkoholem, narkotykami czy agresją jako jeden z ważniejszych elementów programu wychowawczego szkoły,
  - promowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia,
  - uczenie zachowań asertywnych,
  - uczenie dojrzałej, mądrej postawy wobec wszystkich dziedzin życia,
  - przyjęcie zasady, że patologie nie mogą być ani tolerowane ani akceptowane,
2. Przeciwdziałanie niewłaściwym zachowaniom uczniów poprzez:
  - reagowanie na agresję, wulgarne słownictwo, wulgarne gesty, podniesiony ton,
  - przestrzeganie ogólnie obowiązujących w społeczeństwie norm zachowań,
  - integrowanie zespołów klasowych i wytwarzania w nich przyjaznej atmosfery,
  - możliwość wyrażania przez uczniów własnych poglądów i oczekiwań, a więc możliwość otwartego komunikowania się,
  - pobudzanie do aktywnego udziału w pozalekcyjnym życiu szkoły,
  - wdrażanie umiejętności skutecznego komunikowania się, mediacji i negocjacji,
  - wdrażanie w razie konieczności programu zaradczego dostosowanego do charakteru występującego problemu.
3. Współpraca grona nauczycielskiego poprzez:
  - dbałość o stały przepływ informacji o uczniach i ich problemach,
  - wspólne wypracowywanie sposobów rozwiązywania zaistniałych problemów,
  - organizowanie, w zależności od tematyki występujących problemów, problemowych rad pedagogicznych oraz szkoleń kadry nauczycielskiej.
4. Współpraca szkoły z rodzicami poprzez:
  - comiesięczne spotkania wychowawców i nauczycieli z rodzicami,
  - indywidualne spotkania w razie pojawienia się problemów,
  - ofertę specjalistycznej pomocy pedagogicznej i psychologicznej w rozwiązywaniu problemów zarówno wychowawczych jak i rodzinnych,

- spotkania tematyczne z rodzicami (problem uzależnień, zaburzenia emocjonalne, problemy wieku dorastania, przeciwdziałanie agresji ...).
5. Propagowanie programu wolontariatu poprzez:
    - aktywizowanie młodzieży do bezinteresownej, społecznej pracy na rzecz osób i środowisk potrzebujących pomocy,
    - uwrażliwienie na potrzeby społeczne,
    - stwarzanie uczniom możliwości poznania specyfiki pracy w instytucjach opiekuńczo-wychowawczych poprzez wykonywanie pracy wolontariusza.
  6. Współpraca szkoły z placówkami specjalistycznymi, policją, strażą miejską.

Filarami szkolnych oddziaływań są:

Informacja – dostarczenie informacji na temat celów i treści kształcenia oraz efektów pracy, jasne kryteria oceniania, wskazywanie słabych i mocnych stron ucznia.

Komunikowanie się – wyrażanie emocji, inicjowanie dyskusji umożliwiającej wyrażanie własnych poglądów, szczerłość i otwartość w dyskusji, podejmowanie tematów trudnych dotyczących jednostki i grupy.

Współdziałanie – podejmowanie współpracy z uczniem i jego rodzicami, wspólne rozwiązywanie problemów i konfliktów, inspirowanie współpracy między uczniami.

Modelowanie – bycie wzorem, autorytetem dla ucznia, wskazywanie reguł i norm postępowania na lekcji, w szkole, w otoczeniu innych ludzi.

Doświadczenie – stwarzanie różnorodnych sytuacji wychowawczych, aktywne i refleksyjne pełnienie ról w klasie i szkole, dzielenie się efektami własnej pracy z innymi.

Możliwość wyboru – stwarzanie warunków do wyboru różnych aktywności przez ucznia oraz różnych strategii umożliwiających mu uzyskanie wyników adekwatnych do możliwości rozwojowych.

ZAKRES ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNYCH

Działania adresowane do wszystkich uczniów

LP	Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny
1	zapoznanie uczniów z obowiązującymi regulaminami, w tym prawami i obowiązkami ucznia	omówienie na lekcjach wychowawczych organizacji roku szkolnego, podstawowych zapisów statutu, WSO i szkolnych programów wychowawczego i profilaktycznego, zapoznanie uczniów działalnością samorządu szkolnego	wychowawca wychowawca
2	Rozpoznawanie sytuacji domowej wychowanków	rozmowa wychowawcy z pedagogiem	wychowawca pedagog
3	tworzenie bezpiecznego wolnego od agresji, przemocy i uzależnień środowiska wychowawczego szkoły	zapoznanie uczniów z punktami statutu dotyczącymi zakazu używania środków uzależniających, opuszczania szkoły podczas zajęć lekcyjnych oraz procedurami interwencji szkoły w sytuacjach ryzykownych zachowań uczniów, systematyczna kontrola boiska, toalet i pomieszczeń szkoły w ramach dyżurów pełnionych przez nauczycieli, przestrzeganie zakazu stosowania agresji oraz zażywania środków uzależniających podczas wszystkich imprez szkolnych stosowanie procedur przewidzianych odpowiednio do ryzykownych zachowań uczniów.	wychowawca nauczyciel dyżurujący organizatorzy, opiekunowie, nauczyciele, rodzice nauczyciele, wychowawcy, pedagog oraz inni pracownicy szkoły
4	zapoznanie uczniów z zasadami dobrego zachowania i kulturalnego odnoszenia się do siebie oraz eliminowanie wulgaryzmów	ustalenie zasad zachowania ucznia zajęcia edukacyjno - informacyjne w ramach godzin wychowawczych spotkania z przedstawicielami policji współpraca z samorządem szkolnym	wychowawca pedagog specjalista do spraw nieletnich i patologii wg potrzeb
5	dbałość o wysoką frekwencję i dyscyplinę	sprawdzanie nieobecności na każdej lekcji	wszyscy nauczyciele

		rozliczenie opuszczonych godzin lekcyjnych prowadzenie ciekawych lekcji metodami aktywizującymi spotkania informacyjne z rodzicami punktualne rozpoczynanie i kończenie lekcji comiesięczne rozliczanie frekwencji	wychowawca
6	zapobieganie podejmowania przez młodzież zachowań ryzykownych – palenie tytoniu	realizacja programu antynikotynowego akcja plakatowa materiały udostępnione przez sanepid filmy edukacyjne, spotkanie ze specjalistą wykonanie gazetki tematycznej procedury postępowania	wychowawca pielęgniarka pedagog
7	zapobieganie podejmowania przez młodzież zachowań ryzykownych – używanie alkoholu	sukcesywne wdrażanie programów profilaktycznych zajęcia z asertywności filmy edukacyjne procedury postępowania	wychowawcy pedagog szkolny straż miejska
8	zapobieganie podejmowania przez młodzież zachowań ryzykownych- używanie środków psychoaktywnych	zajęcia warsztatowe filmy edukacyjne współpraca z poradnią uzależnień rozprowadzanie broszur i ulotek procedury postępowania	wychowawcy pedagog szkolny straż miejska
9	zapobieganie podejmowania przez młodzież zachowań ryzykownych- wczesna inicjacja seksualna	realizacja tematyki w ramach godzin wychowawczych i zajęć przygotowania do życia w rodzinie oraz na lekcjach biologii pomoc w rozwijaniu i kształtowaniu postaw prorodzinnych	wychowawcy pedagog szkolny nauczyciele uczyć
10	propagowanie szacunku dla kultury i tradycji oraz zdrowego trybu życia	kultywowanie tradycji i obrzędowości narodowej, lokalnej i szkolnej, omawianie tematyki z tego zakresu na lekcjach wychowawczych, zachęcanie młodzieży do udziału w akcjach profilaktycznych (dzień	wychowawcy, nauczyciele j. polskiego, historii, WOSU-u wychowawcy, pielęgniarka, pedagog pedagog wychowawcy, nauczyciele przedmiotów

		bez papierosa, światowy dzień walki z AIDS itp.) organizowanie spotkań ze specjalistami z zakresu profilaktyki uzależnień, organizowanie szkolnych kampanii, festynów, debat i konkursów, opracowanie gazetek tematycznych, plakatów, ulotek itp.	
--	--	--	--

Działania alternatywne adresowane do wszystkich uczniów

Zajęcia pozalekcyjne przeznaczone są dla uczniów pragnących wspólnie z nauczycielem poszerzać swoje wiadomości i umiejętności w zakresie jednego przedmiotu lub jednej dziedziny aktywności. Celem zajęć jest:

- Rozbudzanie i kształtowanie zainteresowań ucznia,
- Poszerzanie wiedzy uczniów poza zakres przewidziany w programie nauczania,
- Rozwijanie uzdolnień uczniów,
- Udzielanie pomocy edukacyjnej uczniom napotyającym na trudności w uczeniu się,
- Zagospodarowanie wolnego czasu.

W zajęciach pozalekcyjnych typu: kółka zainteresowań, grupy wychowawcze, zajęcia socjoterapeutyczne i korekcyjno-kompensacyjne biorą udział za zgodą rodziców, uczniowie zainteresowani przedmiotem lub zakwalifikowani przez nauczyciela do odpowiedniej formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W pozalekcyjnych zajęciach sportowych uczestniczą uczniowie z predyspozycjami do uprawiania określonej dyscypliny sportowej, wyznaczeni przez nauczyciela wychowania fizycznego, w tym nie mający predyspozycji do udziału w sekcjach specjalistycznych.

LP	Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny
1	praca w organizacjach działających w szkole	samorząd uczniowski wolontariat	opiekunowie samorządu i wolontariatu
2	zajęcia pozalekcyjne	koła przedmiotowe SKS grupa socjoterapeutyczna (wg. potrzeby)	nauczyciele przedmiotu nauczyciele w-f pedagog
3	organizacja imprez masowych	wyjścia na spektakle filmowe spotkania z ciekawymi ludźmi plenery i warsztaty artystyczne, wycieczki klasowe i międzyklasowe, dyskoteki szkolne, w tym z udziałem absolwentów i rodziców, organizacja świąt szkolnych, państwowych, środowiskowych, kiermaszy i festynów	wychowawcy nauczyciele uczący
4	organizacja i propagowanie olimpiad, konkursów i zawodów	udział w zawodach sportowych, udział w konkursach wiedzy i umiejętności, udział w olimpiadach przedmiotowych	nauczyciel w-f nauczyciele przedmiotów

Działania skierowane do uczniów klas pierwszych

Główne zadania do realizacji w klasie pierwszej to:

- Poznanie uczniów, ich potrzeb i możliwości rozwojowych,
- Udzielanie wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności w nauce, komunikacji interpersonalnej,
- Integracja zespołu klasowego oraz zespołu rodziców,
- Wypracowanie form współpracy z rodzicami,
- Zapoznanie z odpowiedzialnością prawną nieletnich i zachowaniami ryzykownymi.

LP	Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny
1	przeciwdziałanie sytuacjom stresowym	zapoznanie się ze szkołą, jej najbliższym otoczeniem, klasowe zajęcia integracyjne pierwszoklasistów,	wychowawca pedagog
2	kształtowanie oraz wzmacnianie poczucia własnej wartości, budowanie podstaw empatii i zaufania	organizowanie imprez klasowych w celu bliższego poznania się (wycieczki, ogniska, dyskoteki, andrzejki, mikołajki)	wychowawca
3	zintegrowanie zespołu klasowego	ustalenie z klasą kontraktu, który uwzględnia zasady obowiązujące obie strony uczeń – nauczyciel, godziny wychowawcze poświęcone tematami związanym z zainteresowaniami uczniów	wychowawca wychowawca, pedagog
4	rozwijanie u uczniów umiejętności radzenia sobie z presją rówieśników	godziny wychowawcze dotyczące asertywności, radzenia sobie w sytuacjach trudnych,	wychowawca, pedagog, zaproszeni specjaliści wg. potrzeb
5	kształtowanie umiejętności pracy w grupie	zajęcia z zakresu komunikacji interpersonalnej, budowa zaufania do innych, poszanowania odmienności,	wychowawca, pedagog, zaproszeni specjaliści wg. potrzeb
6	programy profilaktyczne „odpowiedzialność prawna nieletnich” i „zachowania ryzykowne”	wykłady, pogadanki na temat odpowiedzialności prawnej warsztaty (ukazujące te zachowania)	przedstawiciel straży miejskiej pedagog
7	Indywidualne konsultacje uczniów i rodziców z pedagogiem szkolnym		

Działania skierowane do klas drugich

Istotnymi tematami do realizowania w klasie drugiej są:

- Umiejętna współpraca z innymi,
- Kształtowanie obrazu siebie,
- Profilaktyka uzależnień,
- Profilaktyka zachowań agresywnych,
- Doradztwo zawodowe.

LP	Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny
1	kształtowanie postaw asertywnych poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • sztukę odmawiania, • wzajemne wspieranie, • werbalizację potrzeb, 	psychoedukacyjne zajęcia z asertywności, realizacja na lekcjach wychowawczych tematów o systemie wartości, kształtowaniu charakterów, spotkania z pedagogiem lub psychologiem z PPP, konkursy, projekcje filmowe i ich omawianie,	wychowawcy, pedagog
2	kształtowanie pozytywnego obrazu siebie poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • poznawanie mocnych stron, • docenianie własnych sukcesów. 	organizowanie kół zainteresowań umożliwiających uczniom rozwijanie talentów, umiejętności uzdolnień, promowanie sukcesów młodzieży (artystycznych, naukowych, sportowych) poprzez nagrody, dyplomy, pochwały, działalność w organizacjach szkolnych i kołach zainteresowań	nauczyciele przedmiotów dyrektor, wychowawcy opiekunowie organizacji
3	uświadamianie młodzieży zagrożeń związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych, promocja zdrowia	omawianie tematyki dbałości o zdrowie na wszystkich zajęciach i przedmiotach, udział w ogólnopolskich programach, np. „trzymaj formę”, projekcje filmów o tematyce profilaktycznej, (anoreksja i bulimia – śmiertelna pułapka), zaburzenia łaknienia zdrowe odżywianie – pogadanka projekcje filmów i dyskusje o zachowań ryzykownych takich jak: gwałt-przyczyny i skutki, oraz dzieci maltretowane i molestowane. przygotowanie gazetek tematycznych dotyczących akcji: dzień bez papierosa, światowy dzień walki z AIDS, agresji – stop itp. świadomie mówię NIE narkotykom, raz spróbowałem, teraz żałuję,	wszyscy nauczyciele wychowawca, pielęgniarka, pedagog

4	preorientacja zawodowa	predyspozycje do poszczególnych zawodów – ćwiczenia, dyskusje spotkania z psychologiem z poradni psychologiczno-pedagogicznej	pedagog szkolny psycholog z PPP
5	Indywidualne konsultacje uczniów i rodziców z pedagogiem szkolnym		

Działania skierowane do uczniów klas trzecich

Istotnymi elementami działań do realizacji w klasie trzeciej są:

- Podejmowanie przez młodzież decyzji o wyborze kierunku swojego kształcenia, czyli wybór szkoły średniej, wyższej i zawodu.
- Kształtowanie właściwych postaw prorodzinnych
- Stres – przyczyny i sposoby radzenia sobie z nim
- Egzamin gimnazjalny i maturalny

Lp.	Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny
1	kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych, za podejmowane decyzje i zachowania	godziny wychowawcze dotyczące właściwych wyborów, działalność w organizacjach szkolnych i kołach zainteresowań	wychowawca pedagog
2	szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go	godziny wychowawcze dotyczące obowiązków człowieka oraz odpowiedzialność za ich lekceważenie spotkania z policją lub kuratorem sądowym wg potrzeb	wychowawca pedagog
3	kształtowanie właściwych postaw prorodzinnych, radzenie sobie z problemami współczesnej rodziny	planowanie rodziny, naturalne metody planowania a antykoncepcja warsztaty, pogadanki, filmy edukacyjne, spotkanie z pedagogiem, psychologiem, lekarzem wg potrzeb	wychowawca pedagog lekarz psycholog z PPP
4	kontakt ze szkołami wyższymi różnego typu	spotkania z przedstawicielami wyższych uczelni uczestnictwo w uczelnianych akcjach „drzwi otwarte” spotkania z przedstawicielami grup zawodowych	dyrektor wychowawca pedagog
5	kształtowanie odporności psychicznej	spotkania z pedagogiem, psychologiem warsztaty	wychowawca pedagog, psycholog wg potrzeb
6	współpraca z nauczycielami uczącymi przedmiotów	bieżąca pomoc nauczyciela organizowanie rodzaju „próbnych” egzaminów zewnętrznych i wewnętrznych.	nauczyciele przedmiotów
7	Indywidualne konsultacje uczniów i rodziców z pedagogiem szkolnym		

Działania skierowane do rodziców

Lp.	Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny
1	monitorowanie potrzeb i oczekiwań rodziców wobec systemu wychowawczo-profilaktycznego szkoły	rozmowy i konsultacje indywidualne, dyskusje podczas wywiadówek klasowych anonimowe sondaże ankietowe bieżąca współpraca z radą rodziców	wychowawcy pedagog
2	zapoznanie rodziców ze statutem szkoły, regulaminami oraz szkolnymi programami wychowawczym i profilaktycznym	udostępnienie tekstów oraz omówienie najważniejszych ich zapisów podczas wywiadówek klasowych, udostępnienie statutu i regulaminów przez szkolną bibliotekę	wychowawcy
3	psychoedukacja	wykłady i prelekcje o tematyce wychowawczej z udziałem pedagoga, psychologa, warsztaty umiejętności wychowawczych, udostępnianie literatury z zakresu problematyki okresu dorastania	wychowawcy pedagog specjaliści wg potrzeb
4	umożliwienie rodzicom aktywnej działalności i współdecydowania o życiu szkoły	zapraszanie rodziców do współorganizowania: lekcji wychowawczych, imprez i uroczystości klasowych oraz ogólnoszkolnych zajęć pozalekcyjnych organizowanie spotkań o charakterze mediacyjnym uczeń – nauczyciel – rodzic, podziękowania w formie: listów, dyplomów, podziękowań na forum klasy, szkoły, również w formie wybranej przez uczniów, zapis w kronice szkoły,	wychowawcy
5	Indywidualne konsultacje uczniów i rodziców z pedagogiem szkolnym		

Działania kierowane do nauczycieli

Lp.	Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny
1	bieżąca aktualizacja wiedzy z zakresu prawa oświatowego	udostępnienie tekstów oraz omówienie ważniejszych ich zapisów	dyrekcja
2	monitorowanie potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych	rozmowy i konsultacje indywidualne, dyskusje podczas posiedzeń rady pedagogicznej, anonimowe sondaże ankietowe, bieżąca współpraca z zespołem wychowawczym	pedagog
3	psychoedukacja	umożliwienie udziału w różnych zewnętrznych formach szkoleniowych, organizowanie warsztatów umiejętności wychowawczych, udostępnianie literatury z zakresu problematyki okresu dorastania	dyrektor pedagog
4	udzielanie wsparcia w sytuacjach kryzysowych i konfliktowych	organizowanie spotkań mediacyjnych z rodzicami i uczniami, pomoc w konstruowaniu kontraktów wychowawczych z klasą lub uczniem i jego rodzicem	pedagog

Ewaluacja

Na koniec roku szkolnego wychowawcy sporządzają sprawozdania z realizacji Planu Wychowawczego i Profilaktyki na dany rok szkolny. W sprawozdaniach wychowawcy klas oceniają czy i w jakim stopniu założone cele Planów SA realizowane, jak również skuteczność realizacji założonych w nim celów. Działania wychowawcze i profilaktyczne, po dokładnej analizie sprawozdań wychowawców są corocznie modyfikowane.